

حيات

مياړ د اتمانجا... د بيا د اها مړه حيات قاتلم...
- نجه -

اداره مركزي:

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امينلكي ياننده كي دائره

استانبول بوروسي:

استانبولده ، آنقره جاده سنده ۸۷ نومروده
دائرة مخصوصه

نومرسي هر يوه ۱۵ غورځنده

سنة لکي پوسته ايله ۷.۵ ليرا .
(اجنبي مملکتلر ايجين ۷.۵ دولار)

اښه و اعلان ايشلري ايجين استانبول بوروسه
مراجعت ايدليلر .

يازي ايشلرئك مرجعي آنقره مزلزدر .

صاي : ۷۳

آنقره ، ۱۹ نيسان ، ۱۹۲۸

۳ نجی جلد

مصححه

دیل قونفره سی ؟

لسان مسئله لرنده صلاحیتدار عدايدر . هله برازده معلمك ومحركك ايدنلر ، ياخود لسانيا ته طائد بش اون كتاب اوقويانلر بو ايشده متخصص كچينلرلر . بونلردن باشقا بر طاقم ذوات داها واردركه جدا بويوك غيرت صرف ايدركه بيللرجه چالشمشلر ، بر جوق شيلر طوپلا مشلردر : مثلاً « بدروس كرسته جيان » افندي اسمنده چالشقان بر آدام ، بيللرجه چالشمش رق تور كجه نك اشتقاقى لغتى دييه فرانسزجه بر اثر چيقار مشدركه ، « توركيات » مجموعه سنك ايلك جلدنده بوندن بالخاصه بحث ايتمش و « اصولسز » مساعينك نه قدر بويوك اولورسه اولسون افلاس ايله نتيجه له نه جكنى ، علمك ترقيسنة اصلا يارديم ايدم . ميه جكنى كو ستر مشدم . ايكنجى بر مثال : « مصرلى مصطفى نورالدين بك » اسمنده بر ذات بيللرجه چالشمش رق تور كجه نك معظم بر قاموسنى بايمش ، حتى بعض آرقاداشلر مزبو ذاتك « بويوك بر عالم » اولد . يفتدن بحث ايتمش ؛ مقاله لر يازمشلر ؛ حالبوكه فرانسز مستشرق « ژان دونى » بو ذاتك لسانيات اساسلرينه و قوفى اولمايان اسكى شرق اصولنده بر اشتقاقى اولديغنى يازييور... اوچنجى مثال داها : جدا اوزون مساعى محصولى اولار ق يازيلان و اخير آ ايلك جلدى انتشار ايدن بويوك بر تورك لغتنك مقدمه سنى اوقودم ؛ بوراده تورك لهجه لرى حقنده و يريلن معلومات ، نه يازيق كه ، بوندن بر عصر اولكى معلوماتدر ؛ بر عصر دن برى تورك فيلولوژيسنه طائد الده ايديلن نتيجه لردن ،

و مفيد نتيجه لرده چيقامازمى ؟ ايشته ، صراحتنه جواب و يريلمى لازم بر طاقم سؤاللر !..
بنم قناعتمه كوره بزده بر « ديلى قونفره سى » ، طوپلامق شويله دورسون ، درت بش كيشيك بر « ديلى هيئتى » ياقمق بيله امكانسزدر . چونكه ، بويله بر هيئت اعضاسنك ابتدا « لسانيات » علمنه ، ثانياً تورك فيلولوژيسنه تماماً اوروپائى - يعنى « اصولى » - بر صورتده واقف اولمى لرى شرطدر . تصادفاً له كچن بش اون كتابدن ايدينلمش درمه چاتمه ، اصولسز ، انسجامسز معلوماته بويله ايشلر . قاقيشمق ، معناسز و نتيجه سز اولور . مملكتمزده يوقاريكى اوصاف و شرائطى تماميله حائز بش كيشى بولا مايز . قارئلر مزدن بعضيلرى بلكه پك مشكل پسند داورانديغمزده ، ديلى انجمننه اعضا اعضا اولاجق آداملر مثلاً « اوروپانك متوسط درجه ده طالملى » مرتبه سنده بولونمى سنى ايسته . ديكمزده حكم ايدم جكاردر . آچيقجه سويليم كه طوتديغم مقياس ، اعظمى نسبتده متواضعانه در : اوروپا دارالفنونلرنده لسانيات اوقويان جدى ، چالشقان ، قابليتلى بر طلبه نك اوچ درت سمنه ظرفنده ايدينه بيله جكى سيسته ماتيك معلوماته و اصوله مالك انسانلر بولورساق ، باشلانغيچ ايجون كافيدر ؛ و آنجاق بوجنس انسانلردن مركب متجانس بر هيئت ، مشر بر ايش باه بيلير . حالبوكه ، بوكون ، بوشرائطى حائز بش آدامه مالك دكلز .
بزده اوقويوب يازمه بيلن هر كس كنديسى

بش اون كون اول غزته لر مزك برنده معارف و كالتنك بوياز بر « ديلى قونفره سى » طوپلايه جغنى ، بوتون لسان متخصص و معلملرينك اشتراكيله طوپلاننه جق اولان بو قونفره ده لسانمزده طائد بوتون مسئله لرك ، « حرف » ، صرف ، املا ، لغت ، مسئله لرينك مذاكره و انتاج ايديله جكنى اوقودم . معارف و كالتمزك بويله بر تشبثده بولونه جغنى هيچ تخمين ايتييورم . فقط ، مادامكه اورتيه بويله بر روايت چيقاريلمشدر ، بونك نه درجه يه قدر قابل تطبيق و مشر اولابيله جكنى دوشونمك قايداسز اولماسه كر كدر .

علمى مسئله لر حقنده مذاكره و مناقشه ده ، فكر مبادله سنده بولونمق مقصديله ، هر هانكى علم شعبه سنه منسوب انسانلر طوپلانمه سى ، جوق مفيد بر شيدر . هر مملكتده بوكى صرف « مى » - يعنى ، ساده جه بر ملتك طالملردن تركب ايدوب بين الملل بر ماهيتى حائز اولمايان - علم قونفره لرينك صيق صيق طوپلانديغنى دويارز . بزده ده ايكي دفعه طوپلانان « مى طب قونفره سى » بوجنس اجتماعلره كوزل بر مثالدر .

او حالده ، « لسان مسئله لرى » كچى ادارى تدبيرلرله دكل آنجاق علمى صلاحيتلرله حل اولونه بيله جك بر ايش ايجون بر « ديلى قونفره سى » طوپلامق نه دن مفيد اولماسون ؟ معارف و كالتي نه دن بويله بر تشبثده بولونماسون ؟ بويله بر قونفره ده كي مذاكره و مناقشه لردن بر طاقم عملى

اولاد قدره صوكر ا زراعى اقتصاديائى موزمه
موده ربه دراسيونل برانكشاف امله بوقدره .

ايشته حيات بهاليفنى تدقيق ايدر كن فارسيلاشاجنم
اك مهم نتيجه لردن برى بودر . بونى اطرافليجه
وحقيقى مقياسلر بله قاورايابيلمكى اقتصاد مجلس عاليه
نتيجه تدقيقانه ترك ايدبورز .

حيات بهاليفنده نظر اعتباره آلماسى لازم
كلن مهم بر نقطه ده بهاليفك داها زياده استحصال
وتيره سى ائسانده مى ، بوقسه تداول وتيره سى ائسانده مى
حصوله كلديكيدر .

عددى نسبتى حقنده هيچ بر فكر من بوق ايكن
ينه بلاتردد ادعا ايد بيليركه زراعى محصولات وخام
ماده فياتلرنده وايشجى اجر تلرنده كى ترفع صناى
مصولات فياتلرنده كى ترفعه ندينله بك كرده در .
كرك زراعى استحصالده ، كركه صناى استحصالده
مايت فياتلرك ايكي مهم ركننى تشكيل ايدن خام
ماده فياتلرى وايشجى اجر تلرى عمومى بهاليفى نسبتك
بك دوشنده بولونور كن شهر وپرا كنده فياتلرنده كى
بو كسلك بزه بهاليفك استحصال وتيره سندن زياده
تداول وتيره سندن حصوله كلديكى كوسترير .
[زوانغولداق كومورينك پيره ليمانده استانبول ليمانندن
داها اوجوز ارماسى جوق شايان دقت بر حادنه در .]

كرك زراعى استحصالدن ، كركه صناى
استحصالدن چيقان بر مال صوك مستهلك ائنه كلنجيه
قادار ايلك صايش فياتلر بنه نسبتله جوق بهاليلاشيور .
بو حال : اولاً ؛ اخراجات امته مزك دنيا پياسه سنده
رقابت قابليتتى تهلكيه دوشوره بيلير . ثانياً ؛ ايلك
صايجيلرله صوك آيجيلر آراسنده كى متوسطلر زنجيرينك
اوزونلغنه دلالت ايدر . ثالثاً ؛ تداول وتيره سندن
راسيونل اولماديغنى كوسترير . ايشته اقتصاد مجلس عاليه
مشكور مساعيسى سايه سنده تداول ائسانده فياتلرى
قاباران عامللرك عددى نسبتى تثبيت ايدلدا كن صوكر
اقتصاد سياستمنز ايچون جوق قيمتلى دير كينفلر
آلمش اولاجنز :

او وقت آلم ، صايم ، قره دى و استهلاك
قوايه راتيفلرينك لزومى آرتيق بر دولت مسئله سى
حالنده تبارز ايد جكدر .

مناقله ، ليمان ، آتزه بو ، آمبالاز ، ماننيولا سيون
وسايره كيبى ايشنرده راديقال اصلاحات احتياجى داها
اي آكلاشيلاجقدر .

قبصام كرك استحصال كركه نر اول سام
لر نه اقتصاد بدمشك دراسيونل لدمشك احتياجى
آرتيق الله طونولور بر حقيقت اولاجقدر .

بعضى حيات بهاليفنى مشكلرى

اقتصادى صاحبه

حيات بهاليفى مسئله سى بويوك حريدن صوكر
آقونول بر دنيا مسئله سى اولدى . بونك تدقيق باشلى
باشنه براختصاص حاله كبردى وصرف بو مسئله نك
تجريات وتدقيقاتيله اوغراشان «مؤسسه لره لر وجوده
كلدى . مثلاً ، آلمان ياده پياسه احوالى ودولاييسيله
حيات بهاليفنى مسئله سنى تدقيق وتعقيب ايتك
مقصديله institut für konjunktur-forschung
نامى آلتنده معظم بر مؤسسه تشكيل اولوندى .
بو مؤسسه نك منتظماً اشرافيتكى راپورلر غرافيكارى ،
دياگراملريله جداً مهم و قيمتلى برر نه توددر . حيات
بهاليفنى بك معضل بر نتيجه ، بر محصله در . اونك
متعدد عمومى و خصوصى عامللرى واردر . عمومى
عاملر ، جهان اقتصاد ايتك سيريله علاقه دار عاملر ؛
خصوصى عاملر على اقتصاد ايتلك انكشافنه خاص
عاملر . ايشته بونلرى آرابوب بولادن حيات بهاليفنى
حقنده مثبت ، قطعى بر فكر ايدغيه نك و بونا قارشى
مؤثر تدبيرلر ، دواملى مجادله اصوللرى قوبانك
امكانى بوقدر . ايشته « اقتصاد مجلس عاليه »
ملكتمزده كى حيات بهاليفك عمومى و خصوصى
عامللرى ، درجه سنى وديكر ملكتمزده كنه اولان
نسبتى تثبيت وتوضيح ايد جكدر . بوكونكى مالزمه
فقرى ايچنده بو مسئله حقنده نه ده نيله صودن
وهوادن اولور . بوكون ملكتمزده كى حيات بهاليفنى
آنجاق تظاهرنلرندن متأثر اولديغنز فقط ماهيته نفوذ
ايدنه ديكر ميستيك بر تجلير : الكتريك كيبى
بر شى !

حريدن صوكر حيات بهاليفنى ايله علاقه دار
جوق مهم مسئله لردن برى ؛ صناى محصولات فياتلرى
ايله زراعى محصولات فياتلرى آراسنده كى موازنه سرك
وتفاوتدر . بونا اقتصاد ادبياتنده « فيات مقاصى »
تعبير ايدرلر . مقاصك بر اوجى صناى محصولات
فياتلرينك مشعرينى ديكر اوجى ده زراعى محصولات
فياتلرينك مشعرينى تمثيل ايدر سه بو ايكي اوجك
بر برينه ياقينلى ويا اوزاقلنى غايت مهم اقتصادى
تظاهراته وسيله اولمقده در . مثلاً صناى محصولات
فياتلرينك مشعرى زراعى محصولات فياتلرينك مشعرينه
نسبتله بو كسامش ايه ، يعنى مثلاً كويلو حريدن
اول بر اوقه بنداك فياتنه مقابل بر مترو باصه
آلاباير كن شجدى عيى بر مترو باصه ايچون ايكي
اوقه بنداك فياتنى و بر مك مجبورينده ايه ، يعنى
باصه فياتك مشعرى بنداك فياتك مشعرينه نسبتله
يوزده يوز بو كسامش ايه و بو ، بونون صناى
مصولات فياتلرينك مشعرى ايچون آشاغى بوقارى
بوله ايه بو حال ، كوك شهر طرفندن استنارينه

دلالت ايدر : كويلونك صنايع معمولاتنه اولان
احتياجلرىنى تامين ايچون حريدن اولكى نسبته نظراً
داها داها فضله و بر مك مجبورينى كوى اقتصاد ايتنده
سرمابه تراكنه مانع اولور . بو صورتله كوى
استحصالى ير نه صايار ، يا خود كويلو احتياجلرىنى
دارالتير . بونك عكس العمل اولارق شهر لرده زراعى
مصولات قيطانى وبالنتيجه اغاشه ، شكلاق باش
كوسترير . صنايع معمولاتك سورومى ايه كويلونك
آلم قونك سقوطى نتيجه سنده كوجله شير . صناى
بحران باشلار .

عكس تقديرده يعنى زراعى محصولات مشعرى ،
صناى معمولات مشعرينه نسبتله بر يوكه ليش عرض
ايد سه شهرده ايشله بيلرك كوى محصولاندن اولان
احتياجلرى ايچون و بره جكلى مبلغك نسبتى آرتار .
معاش و بوميه لر اصغرى مميشت سويه سنى تأمينه
كافى كلز . شهر ك آلم قونى آزالير . زراعى محصولاتك
سورومى دوشر . بوميه مجادله لرى باش كوسترير .
بو بك ساده كشيدير ديكمز مثاللردن ده كوروبورزله
غايت مهم اقتصادى واجتماعى مسئله لر قارشينده يز .
شجدى تور كيا ده وضعيت نه مر كزده در ؟ بونى
آكلاييلدك ايچون قارشى قارشى به قوبارق مثبت
مقاييلر بابايله جكمز مشعلره داها هنوز مالك دكلز .

فقط كوچوك بر مشاهده و تدقيق نتيجه سنده
قولايقله كوره بيله جكمز اوزره تور كيا ده فيات مقاصى
زراعى محصولات عامينه بر آجيقلى عرض ايتكمده در .
بيلمه ديكمز شى ؟ بر آجيقلك عدده اولان نسبتى در .
تورك كويلونك محصولات ايچون حريدن اولكنه
نسبتله آلدننى قيمتلىر ، صناى معمولات ايچون حريدن
اولكنه ندينله و بر ديكى قيمتلردن جوق آشاغيدر .
[نه قدار آشاغيدر ؟ بونى بيلمورز !]

توركيا ، صناى معمولاتنه اولان احتياجلرينك
مهم بر قسمنى خارجدن ادخال ايتك مجبورينده
اولدينى ايچون بوقارده كوسترديكمز نتيجه لره شاهد
اولبورز . بو وضعيت بر كوى (زراعت) و شهر
(صنايع) مجادله سى حالنده تجلى ايتيور . (فقط
بومزه داها آز مهم ارطايابه بر نتيجه شاهد
اولبورز كه اوده كويلو قازانجك شهر لرده كى
متوسطلره راجه بى صنايع و تجارت محافله آلماسى
ودولاييسيله كوپه سرمابه تراكنك لهيج ربايك
آز اولوشيدر . تور كيا ده زراعى استحصال نر ادار
بو كسه لير سه بو كسه ليرن كوپه سرمابه تراكى